

Avlägsnande av belastningen orsakad av jordbruk i Skärgårdshavets avrinningsområde från hot spot-listan av Östersjöns skyddskommision (HELCOM)

Sammandrag

I Skärgårdshavets hot spot-vägartprojekt reder man ut hur kväve- och fosforföroreningar som orsakas av jordbruket kan minskas på och hur föroreningarna som orsakas av jordbruket i Skärgårdshavets avrinningsområde kan avlägsnas från HELCOM:s lista över de största förorenarna. HELCOM listade de största förorenarna i Östersjön 1992 och Skärgårdshavet är det sista hot spot-området i Finland. Sedan 1990 har inga betydande förändringar observerats i näringsbelastningen i Skärgårdshavets avrinningsområde. Denna rapport förklarar hur de nuvarande åtgärderna uppfyller kriterierna för att avlägsna hot spot-områden.

HELCOM har definierat kriterier för avlägsnandet av hot spots, som innehåller krav på en hanteringsplan för vattenskyddet, korrekt förvaring av gödsel och säkerställande av ett tillräckligt spridningsområde samt särskild hänsyn till känsliga områden. Dessutom måste kraven i bilaga III till HELCOM-konventionen för skydd av Östersjön uppfyllas. Det finns ingen enhetlig hanteringsplan för vattenskydd inom jordbruket i skärgårdshavets avrinningsområde som är helt i linje med HELCOM-kriterierna, men lagstiftning, planer för vatten- och havsvård och CAP:s vattenskydd utgör tillsammans en hanteringsplan. Tillsynskravet för åtgärderna som ingår i hanteringsplanen uppfylls med övervakning av miljöskyddslagen och jordbruksstöden. Finansieringen av åtgärder inom jordbruket grundar sig huvudsakligen på CAP-strategin och tilldelningen av medel styrs med systemet för miljöersättning. Dessutom kommer finansieringen att kanaliseras genom programmet för effektiviserat vattenskydd och projektfinansiering. Krav på uppbyggnad och placering av djurstall och gödselstäder har bland annat tagits med i nitratförordningen. Den starka koncentrationen av boskapsuppfödning i Nystadsregionen innebär dock utmaningar för spridningen av gödsel och möjligheterna att förädla och tranpostera borde därför utvecklas. Beaktandet av känsliga områden inom jordbrukets vattenskydd uppnås genom att ta hänsyn till krav på att beakta Natura 2000-områden som ingår i miljöskyddslagen och nitratförordningen. I nitratförordningen har man också beaktat nitratdirektivets krav för nitratkänsliga områden.

Kraven i bilaga III till HELCOM-konventionen omfattar bland annat krav på användning av näringsämnen och markområden som binder dem, vegetationstäckning vintertid, ammoniakutsläpp, växtskyddsmedel, miljötillstånd och uppföljning av vattnens tillstånd. Användningen av näringsämnen som gödsel på åkrar begränsas av nitratförordningen, inom vilken gränsvärden som begränsar användningen av kvävegödselmedel och fosfor kommer att träda i kraft år 2023. Det finns många områden som håller kvar näringsämnen, såsom buffertzoner och vattenskyddsstrukturer i Skärgårdshavets avrinningsområde, men hittills har de inte specifikt inriktats på områden med de största vattenskyddsfördelarna. Kriterierna för miljötillstånd, ammoniakutsläpp och växtskyddsmedel uppfylls väl inom Skärgårdshavets avrinningsområde. NTM-centralen och SYKE övervakar tillståndet hos ytvattnen och gör upp en modell över näringsbelastningen på dem.